

TUTKIMUSKATSAUKSIA 6/2011

Kulttuuri on voima itsessään

Anita Rubin ja Katriina Siivonen

Tästä on kyse

- Kulttuuri on Turun tulevaisuudelle tärkeä ja hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävä voima. Sitä ei voi kahlita tai rajata vain taloudellista tulosta tuottavaksi toiminnan osa-alueeksi.
- Erilaisuus, toisella tavalla näkeminen eli visionäärisyys on Turun kulttuurin tulevaisuuden suurin haaste.
- Asiantuntijoille osoitettu Delfoi-kysely on osa Osallisuuden luova voima -hanketta.

Osallisuuden luova voima -hankkeessa haetaan parempaa ja vahvempaa tulevaisuuden Kulttuuri-Turkua. Sitä, millainen se voisi olla, hahmoteltiin turkulaisten asiantuntijoiden kommentteilla ja mielipiteillä, joita selvitettiin Delfoi-kyselyllä.¹ Katsaus esittelee näitä näkemyksiä. Kokonaisuutena Osallisuuden luova voima -hankkeen tarkoituksena on juurruttaa kulttuuripääkaupunkivuoden eri projektien ja ideoiden hyvät käytännöt ja toimijoiden kehittämät uudet toimintatavat Turun ja ympäröivän alueen tulevaisuuteen. Seuraavaksi hanke toteuttaa 2011–2012 aikana tulevaisuusverstaiden sarjan, joka on avoin kulttuurin kokijoille, tekijöille ja mahdollistajille. Hankkeen toteuttaa Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus ja rahoittaa Turku 2011-säätiö.

Tässä tutkimuskatsauksessa raportoidaan hankkeessa toteutetun Delfoi-asiantuntijakyselyn tuloksia. Delfoissa kulttuurialan osaajat ja asiantuntijat vastasivat ilmiöitä kuvaaviin väittämiin ja kommentoivat turkulaista kulttuurin tulevaisuustilaa. Pyrkimys oli selvittää kulttuurin asiantuntijoiden käsityksiä, odotuksia, toiveita ja pelkoja koskien sitä, millaista kulttuuritoiminta on kymmenen vuoden kuluttua Turun alueella. Samalla kartoitettiin näkemyksiä yhteiskunnallisesta kulttuuri-ilmapiiristä, jossa elämme vuonna 2020.

Kyselyn vastaajat eli panelistit valittiin mukaan niiden asiantuntijuutta ja asianosaaisuutta koskevien ominaisuuksien perusteella, joiden katsottiin olevan Turun kulttuurin kannalta tärkeimpiä. Paneeli koostui 33:sta Turun kulttuurielämässä, hallinnossa ja kulttuuripääkaupunki-

hankkeessa mukana olevasta ihmisestä – taiteilijoista, käsityöläisistä, yrittäjistä, markkinoinnin, matkailun ja hallinnon asiantuntijoista, tutkijoista ja opettajista.

Kulttuurin kuva muuttuvassa maailmassa

Kulttuuri voidaan jäsentää kolmella erilaisella ja toisiinsa kytkeytyvällä tavalla. Kulttuuri on määritelmämme mukaan ensinnä ihmiseltä toiselle välittyvää aineellista ja aineetonta perinnettä. Ilmar Talven mukaan perinne on ”jatkuva olotila, joka yhdistää entisen nykyaikaan ja jatkuu tulevaisuudessakin”. Kulttuuri on siis jatkuvasti sosiokulttuurisessa vuorovaikutuksessa elävä, mennyttä toistava ja uudistava ilmiö, joka on ihmisen olemassaolon yksi perusta.²

Toisaalta kulttuuri voidaan ymmärtää sukupolvelta toiselle ja yksilöiltä toisille periytyväksi kulttuuriseksi aineeksi, joka yhdistää jonkin ihmisjoukon toisiinsa muuntuvilla ja joustavilla siteillä.³ Oleellista on huomata, että kulttuuripiirteitä välittyy myös kulttuurisessa prosessissa nuoremmilta vanhemmille. Lisäksi on pantava merkille, että välittäessämme perinteitä toisillemme, meistä jokainen myös koko ajan luo uusiksi niiden aineettomia ja aineellisia piirteitä.⁴

Kolmanneksi, kulttuurit ovat olemassa jaettuna tietoisuutena omasta kulttuurisesta erityisyydestä suhteessa toisenlaiseen kulttuuriseen erityisyyteen. Kulttuuriperintö on yksi keskeinen väline kulttuurin symbolisen erityisyyden rakentamisessa.⁵

Kaikkiaan perustavaa on, että kulttuurissa on yhtäaikaista sekä jatkuvuutta että uuden luomista ja niiden keskinäinen suhde vaihtelee eri yhteyksissä. Aktiivisen yksilöllisen luovuuden ja innovatiivisuuden sija on juuri tässä. Jokainen ihminen on vuorovaikutteisessa suhteessa ympäristöönsä ja yhtäältä saa vaikutteita, ottaa niitä vastaan ja sopeutuu niihin, toisaalta jokainen myös koko ajan muokkaa perinnettä uuteen uskoon oman ymmärryksensä kautta ja luo siten kulttuuriin uusia piirteitä. Perinne ja kulttuuri ovat aina ihmisten kesken jaettuja, vaikka niissä on myös yksilöllisyyttä. Kulttuuri välittyy ja kehittyy siten, että jaamme ja muokkaamme perinteitä yksittäisten ihmisten ja ympäristön välisessä kohtaamisessa.⁶

Kulttuuristen kokonaisuuksien sisällä yhtenäisyys ei ole täydellinen. Kaikki tarinat rajallisista kulttuureista ja niitä ilmentävät symbolit, kuten kulttuuriperintö, ovat viime kädessä alistaisia kulttuurin vuorovaikutteiselle perusprosessille. Ne ovat siten väistämättä, mahdollisista yhtenäisyyden vaatimuksista ja jähmeydestä huolimatta, perustaltaan muuntuvia ja monimuotoisia. Tällä tavalla siis käsitykset tietyistä kulttuureista muuntuvat hiljalleen jatkuvassa prosessissa.

Delfoi kulttuurin asiantuntijatutkimuksen työkaluna

Delfoi on haastattelu- tai kyselymuotoinen tutkimustekniikka, jossa strukturoidun prosessin avulla pyritään kaivamaan esiin asiantuntijoista kootun ryhmän eli paneelin jäsenten hiljainen ja jo esiin noussut käsitteellinen tieto, oletukset, pelot ja odotukset jostain tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä.⁷⁻¹³ Delfoin pääperiaate on, että tutkimuksen aikana panelistit eivät tiedä, keitä muita paneelissa on mukana, eivätkä he pääse missään vaiheessa selville, kuka vastaa mitenkään eri kysymyksiin ja teemoihin. Näin pyritään siihen, että jokaisen mielipide asemasta, oppiarvosta tai kokemuksesta riippumatta on yhtä tärkeä ja panelistit, olivatpa he johtajia tai työntekijöitä, jo asemansa vakiinnuttaneita professoreja tai vasta opintonsa aloittaneita fukseja, ovat mielipiteissään tasarvoisia. Menetelmää on viime vuosina hyödynnetty paljon erilaisissa tutkimushankkeissa sekä yliopistoissa että käytännön työelämässä ja yritysten strategiатыön osana. Menetelmän kehitystyössä Suomessa ollaan edelläkävijöitä.¹⁴

Osallisuuden luova voima –tutkimuksessa käytettiin Otavan Opistossa kehitettyä Internet-pohjaista eDelfoi-verkkoympäristöä, joka mahdollistaa panelistien keskinäisen vuorovaikutuksen, kommenttien ja argumenttien kierrättämisen ja kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusaineiston hyödyntämisen. Väittämät eli teesit rakennettiin niin, että niissä kuvattu tulevaisuus kuvasi kukin jotain mahdollista tilannetta vuonna 2020. Kunkin väittämän kohdalla panelisteja pyydettiin ruksaamaan seitsenportaisesta ns. Likert-asteikosta parhaiten hänen omaa mielipidettään vastaava ruutu ja sen jälkeen perustelemaan vapaamuotoisesti sitä, miksi hän ruksasi juuri sen vaihtoehdon. Useinhan tilastollisesti saman vaihtoehdon valinneilla syyt valintaan saattavat olla täysin erilaiset ja juuri näihin syihin Delfoilla pyritään pureutumaan. Jokaisesta teesistä kysyttiin sekä esitetyn asiantilan tai kehityskulun todennäköisyyttä että toivotavuutta.

Tutkimuksessa tehtiin kolme kierrosta, jossa teemoja ja kommentteissa esille tulleita asioita syvennettiin ja tarkennettiin kierros kierrokselta. Väittämät olivat luonteeltaan kärkeviä ja poleemisia, eikä niiden tarkoituksena ollut sellaisenaan kuvastaa kenenkään valmista mielipidettä. Pikemminkin kärjekkyydellä pyrittiin saamaan aikaan – ja saatiinkin – hyvää ja ponnekasta keskustelua alueen tulevaisuudesta.

Ensimmäisen kierroksen teesit rakennettiin hankkeen yhteistyöryhmän tuella. Teesejä oli kaikkiaan 25 ja ne ja kautuivat kolmeen osioon: Luovat tilat ja toimintaedellytykset (7 teesiä), Kulttuuri ja raha (9) ja Turku ja ympäristö (9). Toisella kierroksella teesejä oli kaikkiaan 13 ja kol-

mannella kierroksella 9. Delfoi-menetelmän periaatteen mukaisesti toisen kierroksen teesien teemat nousivat ensimmäisen kierroksen vastausten analyysistä. Samalla tavalla kolmannelle kierrokselle valittiin sellaisia asioita, näkökulmia ja ilmiöitä toisen kierroksen kommentaiteista, jotka tulivat kokonaan uusina esille tai joiden sisältö kاپasi syventämistä. Asiantuntijat osallistuivat vaihdellen eri kierrosten ja teesien keskusteluihin, eivätkä kaikki vastanneet kaikkiin kohtiin.

Turkulaisen kulttuurin kuva vuonna 2020

Tulokset analysoitiin seitsemän kokonaisuuden kautta. Ne valittiin sekä materiaalista nousseiden asioiden ja ilmiöiden jakautumisen vuoksi että hankkeessa myöhemmin järjestettävien tulevaisuusverstaiden pohjustamiseksi. Lisäksi pyritään tuottamaan tietoa Turun Kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen jatkotyöskentelyn tueksi laajemminkin.

Hyvinvointi

”Taidetta ei voi kieltää sen paremmin kuin uskontoakaan. Jos kansalla ei ole varaa herrojen taiteeseen niin kansa keksii omansa.”

Hyvinvointiteeman ensimmäinen kokonaisuus koski kulttuurin kuluttamista. Kulttuurin tulevaa luonnetta koskeissa teeseissä panelistit pelkäävät, että byrokratian rattaat muuttuvat hitaasti ja tämä näkyy tulevaisuuden Turussa. Silti panelistit kyllä katsovat, että tämän eteen tehdään jo nyt paljon työtä. Kulttuurin asema hallinnossa vakiintuu, mutta viime kädessä kysymys on tahtotilasta.

Arjen kulttuurin ja elitistisen kulttuurin tasapainosta panelisteilla on pääasiassa optimistinen tulevaisuudenkuva -- elitismiin katsotaan vähenevän. Samaten kulttuurikäsitys on mielenkiintoinen: kulttuuri on voima itsessään, jota ei voida kahlita eikä rajoittaa – eikä sitä pidä edes yrittää. Kulttuuri tuottaa taidetta ja erilaisia ihmiselle hyvää tekeviä elämyksiä, olipa hän itse kulttuurin tuottaja tai sen kuluttaja. Kulttuurin tehtävä on siten sekä rakentaa yhteiskuntaa että toimia sitä ylläpitävänä liimana.

Päällimmäinen johtopäätös on, että itsensä toteuttamisen tila ja tilaisuudet tulevaisuuden Turussa ovat, vaikkakin haasteellisia, myös täynnä mahdollisuuksia. Käsitys taiteesta ja sen vaikutuksista on melko yksiselitteinen: se on yhteiskunnassa tärkeä ja hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävä voima. Panelistien näkemyksen mukaan luovien alojen painoarvo yhteiskuntaa kehittävässä ja ylläpitävänä elementtinä kasvaa seuraavien yhdeksän vuoden aikana niin taloudellisenä kuin yleistä hyvinvointia lisäävänä tekijänä Turun alueella ja laajemminkin Suomessa. Panelistit uskovat, että kulttuuri on yhteiskunnassa tär-

keä ja hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävä voima, jota ei voida kahlita tai rajata erillisiksi eliitin tai rahvaan kulttuureiksi. Silti kulttuurin ja taiteen merkitystä ei voida rajoittaa vain niiden hyvinvointia tuottavalle voimalle.

Samalla panelistien on kuitenkin vaikea nähdä tulevaisuutta monina eri vaihtoehtoina, joista osa on pelottavia. Negatiivinen tulevaisuus mieluummin kielletään mahdottomana. Usein teesissä kuvatun asian tai ilmiön kehityskulku esitetään muutenkin niin, että kymmenesässä vuodessa näin isoja asioita ei tapahdu, koska niin ei yksinkertaisesti haluta tapahtuvan.

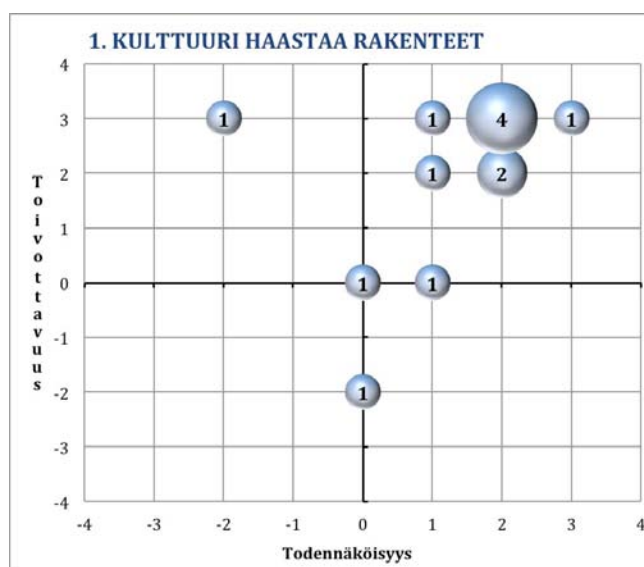
Luovat alat, luovat tilat

”Miksi ylipäättään verovarjoilla pitäisi jatkuvasti ja joustavasti tukea kulttuuria? Ymmärtäkseni todella merkittävät kulttuurisaavutukset on luotu ilman ministeriöiden tms. häsläystä...”

Toinen teema koski luovia aloja ja luovia tiloja. Kommentaiteissa ihmetellään sitä, miksi kulttuuria ylipäänsä pitäisi tukea. Taustalla heijastuu romanttinen käsitys, että taiteesta tulee parhainta silloin, kun sitä tehdään marginaalissa tai vaikeissa olosuhteissa. Taide nimittäin panelistien mielestä menettää jotain, jos sitä liikaa tuetaan: *”Kulttuurin ja taiteen kentän on säilytettävä villeys ja vapaus sekä edelläkävijyys.”*

TEESI: KULTTUURI HAASTAA RAKENTEET

Vuonna 2020 kulttuurin ja taiteen kyky haastaa yhteiskunnallista kehitystä ja arvomaailmaa on kasvanut nykyisestä.

Kuvio 1. Kulttuuri haastaa rakenteet. Ilmiön todennäköisyys ja toivottavuus vuoden 2020 näkökulmasta. Kuvion pallot ilmaisevat kuinka monta panelistia arvotti teesin keskenään samanlaisella todennäköisyyden ja toivottavuuden yhdistelmällä.

Kuten kuviosta 1 näkyy, teesi on tilastollisesti mitattavien monivalintavastausten mukaan sekä toivottava että todennäköinen, mutta ristiriitaisia käsityksiä löytyy vapaamuotoisista kommentteista: *”On vaarallista jos taiteelle asetetaan yhteiskunnallinen tehtävä, edes oppositiossa”* sanoo yksi vastaaja, kun taas toinen kirjoittaa, että *”On tärkeää, että kulttuuri pystyy myös tulevaisuudessa olemaan yhteiskuntaa uudistava tekijä.”*

Asiantuntijoita askarruttaa tilojen kalleus. Korkeat hinnat johtavat helposti myös taiteen ja tekijöiden eriarvoistumiseen: pienituloisien on vaikea päästä kiinni asianmukaisiin tiloihin. Lisäksi koetaan, että luovien alojen elinkeinonharjoittajat ovat muutenkin hyvin erilaisessa asemassa (vrt. esim. tietokonepelien tekijät ja animaatiotuotanto vs. perinteinen käsityöryttäjä). Vastauksena voisi olla nokittelun ja keskinäisen kilpailun asemesta laajempi ja uudenlainen yhteistyö ja verkottuminen eri alojen tekijöiden kesken.

Fortuna-korttelia koskevassa teesissä toisaalta siitähaluetaan Turulle näyttävää näyteikkunaa, jossa on myös kansainvälisen tason ja vaatimukset täyttäviä designmyymälöitä. Toisaalta haluttaisiin kohtuuvuokraisia ja monipuolisia, monimuotoisia myymälöitä ja muuntuvia, edullisia toimitiloja erityisesti turkulaisten suunnittelijoiden omien tuotteiden myyntiä varten.

Kulttuurimyönteisen ajattelun pitäisi panelistien mielestä läpäistä koko Turun kaupunkisuunnittelun alue, kaikki sen eri sektorit ja toimintamuodot. Kuitenkin panelistit ovat epäileviä siinä, kykenevätkö kaupungin päättävät elimet muuttamaan toimintatapaansa ja käytäntöjä yhdeksässä vuodessa, vuoteen 2020 mennessä. Kunnallispolitiikka on luonteeltaan hankalaa ja muutokset tapahtuvat lopulta hyvin hitaasti.

Niin arjen kulttuurin ja korkeakulttuurin tasapainosta kuin tarjonnasta panelisteilla oli pääasiassa optimistinen tulevaisuudenkuva. Marginaalisempia, mutta itsessään tärkeitä kulttuurin ja taiteen aloja ja muotoja pitäisi silti tukea yhtä lailla kuin *”kansaan menevämpiä”* aloja. Samalla taide ja kulttuuri ovat kuitenkin myös vahvoja poliittisia tekijöitä vielä yhdeksän vuoden kuluttuakin. Positiivisena voimana kulttuuri tuottaa taidetta ja erilaisia ihmisille hyvää tekeviä elämyksiä, olivatpa he kulttuurin tuottajia tai sen kuluttajia. Poliittisena ilmiönä kulttuurin tehtävä on sekä rakentaa yhteiskuntaa että toimia sitä ylläpitävänä liimana.

Verkostoituminen, kansainvälisyys ja matkailu

”Kaupungilla on kovin hapan maine, joka perustuu toisaalta menneiden vuosien talouskupruihin ja suljettuun, pienen piirin ylläpitämään mädäntyneeseen hallintokulttuuriin ja toisaalta varsinaissuomalaiseen sisäänpääntäntyneisyyteen.”

Kolmas teesikokonaisuus kosketti verkostoitumista, kansainvälistymistä ja matkailua. Panelistien käsityksen mukaan Turulla on kaikki edellytykset muodostua maan mielenkiintoisimmaksi kulttuurimatkailukohteeksi ja monipuoliseksi kulttuuriyrittäjyys- ja matkailukaupungiksi, jos siihen halutaan panostaa ja jos päättäjillä on siihen tarpeeksi rohkeutta ja tahtoa. Kaupungilla on tarjota paljon nähtävää ja koettavaa – jotain sellaista, mitä muualla ei ole. Turulla on maineikas ja mielenkiintoinen historia ja kaupunkimiljöö jokivarsineen, puistoineen ja vanhoine rakennuksineen on kaunis ja monella tavalla mielenkiintoinen. Vanha Turku itsessään on säästämisen ja hoivaamisen arvoinen. Lisäksi kaupungin ympärillä on upea, maailman mittakaavassakin ainutlaatuinen ja elämysrikas saaristo.

Mutta huonoa mainetta, kun se on kerran juurtunut, on todella vaikea muuttaa. Turku koetaan hiukan kliseemäisestikin kovana, korruptoituneena ja sisäänlämpiävänä paikkana, jonne on ulkopuolisen vaikea tulla ja vielä vaikeampi kotiutua – joukkoon hyväksyminen kestää vuosia. Osalle panelisteja turkulainen toimintakulttuuri näyttäytyy vaikeana muuttaa: *”Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat Turussa vaikeita asioita. Olisi korkea aika oppia. Ihmisten epäluottamus hallintoon vain lisääntyy, jos salailu- ja peittelykulttuuri hallinnossa jatkuu entiseen malliin.”* Lisäksi luovien ihmisten kykyä liittoutua yleensäkin – ei siis vain Turussa – epäillään, erityisesti silloin, jos liittoutumiseen olisi otettava mukaan myös harrastajat.

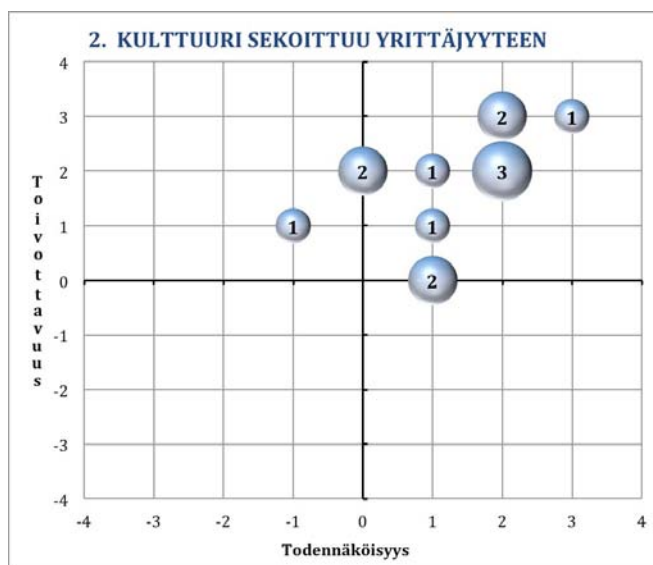
Panelistit eivät halua Turkuun yhtään nykyistä enempää golf-kenttäturismia tai vesipuistopuuhamaita vaan luottamusta Turun omaan luontaiseen vetovoimaan, joka nousee sen historiasta, perinteistä ja kulttuurista. Turku on panelistien mielestä Suomen mannermaisina kaupunki, jolla on oma keskieurooppalainen henkensä ja ilmapiirinsä, niin hyvässä kuin pahassa. Kuitenkin Turusta pitäisi saada taiteen muuttovoittokaupunki ja panelistit näkevät, että se on mahdollista saavuttaa, jos tahtoa riittää.

Kulttuuri ja raha

Raha puhuttaa panelisteja kovasti. Kulttuuritukea koskevissa kommentteissa ihmetellään kuitenkin myös, miksi kulttuuria ylipäänsä pitäisi rahallisesti tukea. Taustalla näissä kommentteissa näkyy uudestaan romantisoitu kuva langanlaihasta, köyhästä baskeripäisestä nälkätaiteilijasta, jonka luova kyky nousee huikeaksi kurjuuden ansiosta.

TEESI: KULTTUURI SEKOITTUU YRITTÄJYYTEEN

Vuonna 2020 taideyrittämisestä on muodostunut voimakkaasti kasvava osa Turun elinkeinoelämää.

Kuvio 2. Kulttuuri sekoittuu yrittäjyyteen. Ilmiön todennäköisyys ja toivottavuus vuoden 2020 näkökulmasta. Kuvion pallot ilmaisevat kuinka monta panelistia arvotti teesin keskenään samanlaisella todennäköisyyden ja toivottavuuden yhdistelmällä.

Väittämien kommentteissa korostetaan myös kaupungin vastuuta ja merkitystä hyvinvoinnin edistäjänä kulttuuritoimintojen avulla. Kulttuuriyrittäjyyttä koskeissa kommentteissa pohditaan taideyrittäjyyden luonnetta ja merkitystä niin taiteelle kuin ihmisten laaja-alaiselle hyvinvoinnille. Vaikka kulttuuriyrittäjyys nähdään sekä toivottavana että todennäköisenä tulevaisuuden tilana Turussa, se ei ole mikään yksinkertainen asia vaan vaatii uudenlaista ajattelua ja rohkeutta hallinnolta ja päätöksentekijöiltä: *”Toivon kovasti, että elinkeinoelämässä ja julkisella sektorilla nähtäisiin ja uskottaisiin juuri kulttuurin ja taiteen kykyyn luoda uudistumista, kulttuurista ja sosiaalista pääomaa, ja välillisesti erilaisten rikkauden sisältöjen ja toimintatapojen luoman kulttuurin ja luottamuksen kautta myös tehokkaasti omillaan kasvavaa taloutta.”*

Vaikka esimerkiksi kulttuuriseteleihin suhtaudutaan pääasiassa positiivisesti, ne nähdään myös ovelana keinona paikata kaupungin kuihtuvaa kykyä tukea kulttuuria. On hälyttävää, että panelistit olettavat kulttuuriin käytettävien julkisten määrärahojen summan pysyvän suunnilleen ennallaan seuraavien yhdeksän vuoden aikana. Kulttuurin julkisen tuen lakkaamista kokonaan lähivuosina ei pidetä todennäköisenä.

Kaupunkisuunnittelun merkitys kulttuurin kehittämisessä nähdään sekä todennäköisenä että toivottavana ilmiönä. Julkisen sektorin ja elinkeinoelämän rooli kulttuurin tulevaisuustyössä on ennen kaikkea siinä, että ne tukevat kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia uudistaa kaupunkikuvaa. Siten julkinen sektori ja yritykset osal-

taan kasvattavat yhteistä kulttuurista ja sosiaalista pääomaa.

Kirjastojen, yhdistysten ja kylä- ja kaupunginosatoiminnan merkitystä paikallisen kulttuurin vaalijoina korostetaan. Verkostoituminen lähikuntien ja Varsinais-Suomen maakunnan kulttuuritoimijoiden kanssa voisi olla voimavara ja selviämistrategia tässäkin. Turku yksin on kovin pieni toimija ja tarvitsee lähikuntiaan tässäkin suhteessa.

Turku ja ympäristö

Viides teesikokonaisuus koskettaa Turun ja sen lähikuntien suhteita. Panelisteilla on hiukan skeptinen kuva siitä, miten lähialueen kunnat osallistuvat ja ovat halukkaita olemaan mukana kulttuurivuoden hankkeissa – pikemminkin ne saattavat kokea joutuvansa hyödynnetyiksi siten, että kaikki hyvä valuu Turkuun. Samalla panelistit pelkäävät, että kulttuuripääkaupunkiprosessi on nopeasti ohi eikä sen tuomaa tunnettavuutta ja mahdollisuuksia osata kunnolla hyödyntää: *”Kulttuuripääkaupunkivuoteen sijoitetut satsaukset menettävät suhteellisen nopeasti voimansa.”*

Turun ja ympäristökuntien suhdetta koskeissa teeseissä käy ilmi, että Turusta toivotaan nykyistä notkeampaa, poreilevampaa ja porisevampaa kaupunkia. Panelistit kuitenkin pelkäävät, että kulttuuripääkaupunki-innoksessa panostetaan liikaa speksaakkeleihin ja jo tuttuun ja turvalliseen, erityisesti julkisissa tilaisuuksissa. Toisaalta tämä vuosi käynnistää kilpailun yleisöstä, mikä voi sinänsä olla elvyttävä elementti Turun kulttuurielämän tulevaisuuden näkökulmasta.

Turhaa Turku-maailmanvalloituspuhetta kannattaa panelistien mielestä välttää. Sen sijaan hyviä käytäntöjä, kuten Turun kouluissa kehitettyä kulttuuripolkujärjestelmää, kannattaa ehdottomasti edistää ja laajentaa koko maahan.

Kulttuurialan koulutus ja tutkimus

Kulttuurin koulutusta koskeissa teeseissä korostui, että Turulla on pitkä perinne taidealan koulutuksessa. Kukaan päättäjä ei haluaisi tai uskaltaisi sitä lopettaa. Toisaalta tämä on aika mielenkiintoinen näkemys, kun juuri viime vuonna esimerkiksi nukketeatter- ja sirkuskoulutusta oltiin lakkauttamassa.

Myös yliopistotason taidekoulutusta toivotaan Turkuun.

Panelistit eivät halua pitää taidekoulutusta ja design-/yrittäjyyskoulutusta toistensa vastakohtina: *”Taiteen ammattikoulutuksen pitäisi vain tehdä enemmän yhteistyötä kulttuurialan yrittäjyyttä kehittävien organisaatioiden kanssa – ja myös muiden alojen toimijoiden kanssa niin, että taiteilijan uraputket kehittyisivät ja mo-*

nipuolistuisivat.” Sen sijaan kannatetaan sitä, että molempia olisi saatavilla. Laadukas osaaminen on kuitenkin se, joka viime kädessä ratkaisee, menestyykö turkulainen taide ja kulttuuri tulevaisuudessa.

Turun menestystekijät

Turku menestyy viime kädessä siten, että kaupunkiin tulevat ja jäävät ne, joilla on siihen erityinen motivaatio ja erityisesti muutokseen johtava tahtotila ja voima. Erilaisuus, toisella tavalla näkeminen eli visionäärisyys vaatii tekijältään paljon, mutta ponnistelun tuloksetkin ovat sitten sen arvoisia. Kulttuurin itsessään nähdään

kommenteissa kuitenkin muuttuvan yhä abstraktimpaan suuntaan. Ongelmat kasvavat tarjonnan moninaisuudesta ja siitä, ettei meillä oikeastaan ole kehittynyt vielä hyviä työkaluja tehdä valintoja tässä laajenevassa todellisuudessa.

Kuitenkin kommentteista myös näkyi, että tämän päivän tilanteesta oli vaikea irtaantua aidosti miettimään kulttuurin tulevaisuuskäsitteitä. Kysymys onkin loppujen lopuksi siitä, nähdäänkö muutoksen mahdollisuus uhkana, joka on torjuttava keinolla millä hyvänsä vai hyväksytäänkö muutos osana hyvää ja toivottavaa kehitystä.

Lähteet

1. Rubin, A. & Siivonen, K. 2011. *Kärjet tekevät aina reikiä seiiniin, muuten ilma ummehtuu. Osallisuuden luova voima.* TUTU-julkaisu 3/2011, Tulevaisuuden tutkimuskeskus.
2. Talve, I. 1963. Suomalainen kansatiede. Tähänastista kehitystä ja tulevaisuuden tehtäviä. Turku: Turun yliopisto, kansatiede, ss. 21–22.
3. Bendix, R. 2000. Heredity, Hybridity and Heritage from One Fin de Siècle to the next. Teoksessa P. J. Anttonen, A.-L. Siikala, S. R. Mathisen & L. Magnusson (toim.) *Folklore, Heritage Politics and Ethnic Diversity.* A Festschrift for Barbro Klein. Botkyrka, Sweden: Multi-cultural Centre.
4. Bringéus, N.-A. 1981. Människan som kulturvarelse. Lund: LiberLäromedel, ss. 122–126.
5. Beckman, S. 1998. Vad vill staten med kulturarvet? Teoksessa A. Alzén & J. Hedrén (toim.) *Kulturarvets natur.* Stockholm/Stenag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion
6. Siivonen, K. 2008. Saaristoidentiteetit merkkien virtoina. Varsinaissuomalainen arki ja aluekehitystyö globalisaation murroksessa. *Kansatieteellinen Arkisto* 51. Väitöskirja. Helsinki: Suomen Muinaismuistoyhdistys 2008, ss. 54–55, 58–59.
7. Kuusi, O. 1999. Expertise in the Future Use of Generic Technologies. Epistemic and Methodological Considerations Concerning Delphi Studies. Helsinki School of Economics and Business Administration, *Acta Universitatis Oeconomicae Helsingiensis A-159*, Helsinki. Julkaistu myös VATT Research Reports 59, 1999, Helsinki.
8. Linturi, H. 2007. Delfoin metamorfooseja. *Futura* 1/2007.
9. Linturi, J. 2009. Paneelin valinta Delfoi-tutkimuksessa. <http://edelfoi.ning.com/profiles/blogs/paneelin-valinta>
10. Linturi, H., Linturi, J. & Rubin, A. 2010. Delfoi siltaa rajanylityksiä. Kirjassa Laitinen, S. (toim.) *Uudistuva aikuiskoulutus. Eurooppalaisia kokemuksia ja suomalaisia mahdollisuuksia.* Tutkimuksia ja raportteja 49, Mikkelin ammattikorkeakoulu, ss. 115–135.
11. Linturi, H. & Rubin, A. 2011. Toinen koulu, toinen maailma. TUTU-julkaisu 1, Tulevaisuuden tutkimuskeskus.
12. Turoff, M. 1975. The Policy Delphi. Kirjassa Linstone, H.A. & Turoff, M. (toim.) *The Delphi Method.* Adison-Wesley, Massachusetts. <http://is.njit.edu/pubs/delphibook/>
13. Turoff, M. & Starr, R. H. 1996. Computer Based Delphi Processes. Kirjassa Adler and Ziglio, (toim.) *Gazing Into the Oracle: The Delphi Method and Its Application to Social Policy and Public Health,* London, Kingsley Publishers.
14. Tapio, P. 2002. The Limits to Traffic Volume Growth: The content and procedure of administrative futures studies on Finnish transport CO2 policy, *Acta Futura Fennica* 8, Finnish Society for Futures Studies & Finland Futures Research Centre, Turku.

Tutkimuskatsauksia on Turun kaupungin kaupunkitutkimus- ja tietoyksikön julkaisusarja. Siinä julkaistaan ytimekkäitä katsauksia kaupunkitutkimuksen ja -kehittämisen ajankohtaisista aiheista. Sarjaan kirjoittavat asiantuntijat eivät pääosin työskentele Turun kaupungin organisaatioissa. Esitetyt väitteet eivät välttämättä vastaa kaupungin virallista näkemystä. Tutkimuskatsauksia-sarja toteuttaa Turun kaupunkitutkimusohjelmaa.

Tämän katsauksen kirjoittajista VTT Anita Rubin on tulevaisuudentutkimuksen dosentti, erityisalueena tulevaisuuskasvatus, ja FT Katriina Siivonen kulttuuriperinnön tutkimuksen dosentti, erityisalana soveltava kulttuurin tutkimus. Molemmat työskentelevät Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa. Rubin on tutkinut erityisesti sekä nuorten tulevaisuudenkuvia että opetuksen ja kasvatuksen tulevaisuudenkuvia. Siivonen on kehittänyt kulttuurisen kestävyuden tutkimusta, mihin liittyy kulttuurin, identiteettien, kulttuuriperinnön ja taiteen soveltava käyttö inhimillisen elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Tutkimuskatsauksia-sarjan toimittaja:

Sampo Ruoppila, tutkimusjohtaja
sampo.ruoppila@turku.fi

Julkaisija:

Turun kaupungin keskushallinto/Strategia ja viestintä
Kaupunkitutkimus- ja tietoyksikkö
PL 355 (Yliopistonkatu 27a), 20101 Turku